

Social Consequences of the Development and Promotion of Police Physical Fitness and Combat Sports

Received: 06, August, 2022

Accepted: 16, September, 2022

Article type: Research Article

PP: 97-124

DOI:

[10.22034/ENTEZAM.2023.1273147.2507](https://doi.org/10.22034/ENTEZAM.2023.1273147.2507)

Behnam Modabberi

Assistant Professor, Department of Physical Education and Sports Sciences, Imam Hassan Mojtabi University of Officers and Police Training, Tehran, Iran (Corresponding Author). Email: behnam_modabberi@yahoo.com

Ahmad Rezaei

Assistant Professor, Special Operations Department, Imam Hassan Mojtabi University of Officer and Police Training, Tehran, Iran. Email: amdrezaee@yahoo.com

Abstract

Background and objectives: The police have the heavy responsibility of ensuring the security and internal order of the territory. Success combined with the accuracy of performance in dangerous police missions and unavoidable conflicts is closely related to the combat ability of employees. Therefore, the aim of the current research was to identify the social consequences of the development and promotion of police combat sports.

Method: In terms of its objectives the current research is of an applied type, in terms of method it is an exploratory research, and in terms of data type it is considered qualitative. The community of participants included professors and experts in the field of social sciences, physical education, as well as police commanders who were in direct contact with the people in 2022 and were engaged in their assigned missions. Sampling was purposefully selected, which reached theoretical saturation with 12 people. The research tool included a semi-structured interview and the validity of the research was confirmed by Guba and Lincoln method. Data analysis was done by theme analysis method.

Findings: The social consequences of the development and promotion of police combat sports are a social security component (including indicators of social stability, social order, social cohesion, social acceptance, social surveillance, social exclusion of criminals, social prevention, social peace, and social control) and a social capital component (including indicators of social participation, social trust, social authority, social acceptance and satisfaction, social approval, social attractiveness, social credit, social commitment, social acceptance, social image and dignity, social interaction, and sense of security).

Results: According to the findings of the research, it can be concluded that paying attention to sports and strengthening the physical fitness of employees, in addition to the immediate effect on the success of missions, also brings disciplinary consequences and social capital to the police.

Keywords: Social consequences, Physical fitness, Development, Promotion, Martial arts, Police.

پيامدهای اجتماعی توسعه و ارتقای آمادگی جسمانی و ورزش‌های رزمی پلیس

چکیده

زمینه و هدف: پلیس مسئولیت سنگین تأمین امنیت و انتظام داخلی سرزمینی را بر عهده دارد. موفقیت توأم با صحت عملکرد در مأموریت‌های خطیر پلیسی و درگیری‌های اجتناب‌ناپذیر، ارتباط بسیار نزدیکی با توان رزمی کارکنان دارد؛ بنابراین، هدف تحقیق حاضر، شناسایی پیامدهای اجتماعی توسعه و ارتقای ورزش‌های رزمی پلیس بود.

روش: تحقیق حاضر از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش، اکتشافی و از نظر نوع داده‌ها، کیفی بود. جامعه مشارکت‌کنندگان شامل استادان و خبرگان حوزه علوم اجتماعی، تربیت‌بدنی و همچنین فرماندهان انتظامی بود که در سال 1401 در برخورد مستقیم با مردم در انجام مأموریت‌های محوله مشغول به خدمت بودند. نمونه‌گیری به صورت هدفمند انتخاب شد که با 12 نفر به اشباع نظری رسید. ابزار پژوهش شامل مصاحبه نیمه‌ساختاریافته بود و اعتبار پژوهش با روش گوبا و لینکلن مورد تأیید قرار گرفت. تجزیه و تحلیل داده‌ها با روش تحلیل مضمون انجام شد.

یافته‌ها: پیامدهای اجتماعی توسعه و ارتقای ورزش‌های رزمی پلیس، دارای مؤلفه امنیت اجتماعی (شامل شاخص‌های ثبات اجتماعی، نظم و انتظام اجتماعی، انسجام اجتماعی، پذیرش اجتماعی، نظارت اجتماعی، طرد اجتماعی مجرمین، پیشگیری اجتماعی، آرامش اجتماعی و کنترل اجتماعی) و مؤلفه سرمایه اجتماعی (شامل شاخص‌های مشارکت اجتماعی، اعتماد اجتماعی، اقتدار اجتماعی، مقبولیت و رضایت اجتماعی، تأیید اجتماعی، جذابیت اجتماعی، اعتبار اجتماعی، تعهد اجتماعی، پذیرش اجتماعی، وجهه و شأن و منزلت اجتماعی، تعامل اجتماعی و احساس امنیت) است.

نتیجه‌گیری: بنابر یافته‌های پژوهش می‌توان نتیجه گرفت، توجه به ورزش و تقویت آمادگی جسمانی کارکنان علاوه بر تأثیر آنی در موفقیت مأموریت‌ها، پیامدهای انتظامی و سرمایه اجتماعی نیز برای پلیس به ارمغان آورد.

کلیدواژه‌ها: پیامدهای اجتماعی، آمادگی جسمانی، توسعه، ارتقا، ورزش‌های رزمی، پلیس.

دریافت: 1401/05/15

پذیرش: 1401/06/25

نوع مقاله: مقاله پژوهشی

صص: 97-124

شناسه دیجیتال (DOI):

[10.22034/ENTEZAM.2023.1273147.2507](https://doi.org/10.22034/ENTEZAM.2023.1273147.2507)

بهنام مدبری

استادیار گروه تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه افسری و تربیت پلیس امام حسن مجتبی (ع)، تهران، ایران، نویسنده مسئول). رایانامه:

behnam_modaberi@yahoo.com

احمد رضایی

استادیار گروه عملیات ویژه، دانشگاه افسری و تربیت پلیس امام حسن مجتبی (ع)، تهران، ایران. رایانامه:

amdrezaee@yahoo.com

نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، رسالت پاسداری و حفظ ارزش‌ها و دستاوردهای انقلاب اسلامی در کنار استقرار نظم، امنیت، تأمین آسایش عمومی و فردی را بر عهده دارد. پیچیدگی و تنوع مأموریت‌های نیروی انتظامی ایجاب می‌نماید که مأموران فراجا برای انجام موفقیت‌آمیز مأموریت‌های محوله از آمادگی و توان رزمی بالایی برخوردار باشند. آمادگی بدنی مطلوب مأمورین و مهارت در انجام فنون رزمی موجب تقویت اعتمادبه‌نفس آنان می‌شود و شهامت و جسارت ورود به صحنه‌های پرخطر و سخت انتظامی را در حین انجام مأموریت‌های پلیس افزایش می‌دهد. موفقیت توأم با صحت عملکرد در مأموریت‌های خطیر پلیسی و درگیری‌های اجتناب‌ناپذیر، ارتباط بسیار نزدیکی با توان رزمی و مهارت در اجرای فنون دفاع شخصی کارکنان دارد و عامل تعیین‌کننده‌ای در کارایی و توفیق فراجا است. در یک جامعه سازمان‌یافته مبتنی بر اصول حقوقی، وجود نظم اجتماعی اساسی‌ترین عامل توسعه و رشد فرهنگی، سیاسی و اجتماعی به‌شمار می‌رود. امنیت و نظم لازم و ملزوم یکدیگرند؛ به‌طوری‌که جامعه بدون نظم اجتماعی فاقد امنیت خواهد بود. سازمان نیروی انتظامی یکی از نهادهای اجتماعی مهم است که اقتدار آن به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم در پیشرفت و ترقی دیگر سازمان‌ها مؤثر است. یکی از ابعاد موفقیت پلیس در انجام مأموریت‌های محوله در راستای تأمین امنیت شهروندان، داشتن آمادگی جسمانی و برخورداری از توانایی کافی در مهارت‌های رزمی است (قادری، 1390، ص 2). تأمین امنیت عمومی و برقراری نظم و برخورد با مجرمان خطرناک، وظیفه ذاتی پلیس است؛ اما برقراری نظم به مزاج قانون‌شکنان خوش نمی‌آید و به مقابله با پلیس رو می‌آورند و از کشته و زخمی کردن آنان هیچ ابایی ندارند. به همین دلیل پلیس با روی آوردن به ورزش‌های رزمی و ارتقای آمادگی جسمانی، به فکر دفاع از خود در مقابل مجرمان برآمده است (نظری منظم، 1379، ص 12). آمادگی جسمانی، یکی از ابزارهای حرفه‌ای و اقتدار پلیس است که نیازمند توجه خاص می‌باشد و لازم است افراد بر اساس مأموریتی که بر عهده آنان گذاشته شده

است، از آمادگی جسمانی بالایی برخوردار باشند. از آنجاکه مأموریت‌های پلیس همراه با فشارهای جسمی و روحی است، آمادگی جسمانی مهم‌ترین نیاز نیروی انتظامی محسوب می‌شود؛ زیرا آمادگی جسمانی یک نظامی، موجب ایجاد سلامت بدن، ظرفیت اجرای مداوم انجام فعالیت‌های بدنی شدید و طولانی، میل به تکمیل وظایف در نظر گرفته شده و اعتماد به نفس در رویارویی با هر موقعیتی می‌گردد (آذربایجانی، 1392، ص 62 به نقل از محمدیان، 1396). برخورداری از آمادگی جسمانی و همچنین مهارت فنون رزمی در صحنه عملیات موجب کاهش خطاهای نیروهای پلیس و در نتیجه کاهش خسارات وارد شده به فراجا می‌شود. با توجه به اینکه برخورداری از این‌گونه مهارت‌ها، نیاز نیروی در صحنه عملیات را به سلاح گرم تا حدود زیادی کاهش می‌دهد، از خسارات احتمالی به فراجا در قالب کشته و یا مجروح شدن افراد می‌تواند جلوگیری کند.

امروزه پیشرفت و تعالی کشورها در سایه امنیت پایدار حاصل می‌شود و این امر مرهون تلاش خستگی‌ناپذیر سازمان‌ها و نهادهای مختلف از جمله پلیس است که در برقراری امنیت فعالیت می‌کنند؛ بنابراین، بر پلیس فرض است به منظور حفظ و ایجاد امنیت در جامعه از آمادگی و توانمندی بالایی در جنبه‌های مختلف از جمله آمادگی جسمانی برخوردار باشد تا بتواند در شرایط متلاطم متغیرهای امنیتی و مأموریتی، نقش خود را به خوبی ایفا کند.

همکاری و تعامل پلیس با شهروندان موجب حضور بیشتر پلیس در بین مردم می‌شود و از این طریق نوعی احساس امنیت و فراغ خاطر در شهروندان به وجود می‌آید. از آنجاکه پلیس به طور بسیار فعال با مردم همکاری و تشریک مساعی می‌کند موجب افزایش رضایتمندی شهروندان می‌شود و هرچه رضایتمندی شهروندان از پلیس بیشتر باشد ترس شهروندان از جرم کاهش می‌یابد. هنگامی که پلیس با شهروندان از طریق گروه‌های محلی همسایگی، فعالیت‌های نوجوانان، مدارس و غیره تعامل می‌کند، این همکاری و مشارکت پیوندهای واقعی بین پلیس و شهروندان را تقویت و تحکیم می‌کند؛ بنابراین، ترس از جرم شهروندان را تقلیل می‌دهد (ابراهیم‌پور، روشندل و امیری، ۱۳۹۱،

ص ۳۰۷). تأثیر حضور پلیس در محل زندگی در کاهش خطر احتمالی از جرائم و کاهش احساس ناامنی، که از طریق توانایی جمعی بالا و رضایت خاطر از محل زندگی به میزان متعادل و متوسطی می‌رسد، همکاری‌های آینده بین ساکنان و اجرای قانون در مبارزه با جرائم را نیز افزایش می‌دهد (طاهری، ربانی و ادیبی سده، ۱۳۹۱، ص ۲۷).

برخورد نزدیک و رو در رو با افرادی که قانون را به‌طور دائم زیر پا می‌گذارند و در زمرهٔ هنجارشکنان می‌باشند، زندگی شغلی پلیس را با مخاطرات جدی مواجه می‌کند. خلافکاران به‌واسطهٔ برخورداری از انواع سلاح‌های سرد و گرم و عدم پایبندی به قانون، به‌راحتی هنجارهای جامعه را زیر پا می‌گذارند و به‌منظور فرار از چنگال قانون، در مواردی علیه مأموران از سلاح استفاده می‌کنند و سلامت آن‌ها را به خطر می‌اندازند. بر این اساس، مسئلهٔ آمادگی جسمانی پلیس و فراگیری فنون رزمی به‌منظور موفقیت در عملیات‌های گوناگون و برخورد مناسب با مجرمان، مطرح می‌شود؛ به‌عبارت‌دیگر، از آنجاکه مأموریت‌های پلیس غالباً توأم با درگیری فیزیکی و زد و خورد است، یادگیری و کسب مهارت در ورزش‌های رزمی به‌صورت کاربردی برای همهٔ کارکنان الزامی است و می‌تواند به موفقیت آن‌ها در انجام امور و وظایف محوله کمک کند و همچنین با توجه به کارایی مثبت این فنون در مأموریت‌های محوله، آرامش خاطر برای نیروهای عملیاتی ایجاد می‌کند و از استرس شغلی نیرو، پیشگیری به عمل می‌آورد. از سوی دیگر، یکی از نیازهای اساسی کارکنان در جهت به‌نمایش گذاشتن اقتدار پلیس در جامعه، آموزش دفاع شخصی است. کسب مهارت‌های لازم در زمینهٔ دفاع شخصی و فنون رزمی می‌تواند تصویر نیروی پلیس را در اذهان عمومی جامعه تقویت نماید و این تصویرسازی مثبت به افزایش اقتدار پلیس منجر شود. به‌بیان‌دیگر، نمایش چهرهٔ توانمند پلیس به مردم که از آمادگی جسمانی خوبی برخوردار و به فنون رزمی و دفاع شخصی نیز مجهز شده است، مردم را مطمئن می‌کند که نیروی پلیس در مواقع بحرانی به‌خوبی خواهد توانست امنیت را در جامعه پاسداری و از آن‌ها در برابر مخاطرات امنیتی محافظت کند. ممارست در امور ورزشی و

آمادگی جسمانی و کسب مهارت در زمینه فنون رزمی دفاع شخصی می‌تواند ارتباط بسزایی با هر یک از فعالیت‌ها و مأموریت‌های پلیس داشته باشد و مأموران نیروی انتظامی را در دستیابی به اهداف و تعقیب و برخورد با مجرمان و قانون‌شکنان یاری کند (نظری منظم و آل صادق، 1386 به نقل از محمدیان، 1396، ص 7-8).

بررسی پژوهش‌های این حوزه نشان می‌دهد که در خصوص شناسایی پیامدهای توسعه ورزش پلیس پژوهشی صورت نگرفته و تحقیقات انجام شده اغلب در خصوص راهبردهای ارتقای سطح کارآمدی و توانمندی پلیس (دوستدار، 1388)؛ احساس امنیت و عملکرد پلیس (نایب‌پور، ویسیان، اصغری و محمدی حمیدی، 1393؛ ابراهیم‌زاده، یاری، فراهانی و صحرایی، 1391) است. همچنین علی‌رغم اقدامات انجام شده، مطالعات قبلی در حوزه ورزش‌های رزمی در نیروی انتظامی کمتر جنبه کاربردی و اکتشافی داشته‌اند و صرفاً در حوزه اثربخشی و نقش یادگیری مهارت‌های ورزش دفاع شخصی در انجام مأموریت‌های نیروی انتظامی (بابایی، 1394؛ محمدیان، 1396) بوده و نیاز به پرداختن به این موضوع همچنان در فرماندهی نیروی انتظامی به عنوان اولویت آموزشی کارکنان وجود دارد و نتایج این مطالعات، بیش‌ازپیش در کمک به توسعه ورزش‌های رزمی در نیروی انتظامی تأثیرگذار است. برای شناسایی پیامدهای توسعه ورزش‌های رزمی در نیروی انتظامی و تحلیل دقیق آن و جهت‌دهی به توسعه ورزش‌های رزمی، برنامه جامع و تحقیقات وسیعی نیازمند است. بر همین اساس، در نظر است پیامدهای توسعه ورزش‌های رزمی در نیروی انتظامی شناسایی شود. شناسایی پیامدهای توسعه ورزش‌های رزمی در نیروی انتظامی بدین صورت است که محقق قصد دارد با طرح ابعاد، ویژگی‌ها، جنبه‌ها و شرایط موجود، پیامدهای توسعه ورزش‌های رزمی در نیروی انتظامی را دنبال کند و با کاوش و ارزیابی شرایط تحقیق، موضوع و حدود مسئله، درصدد پاسخ به این سؤال باشد که پیامدهای اجتماعی توسعه و ارتقای آمادگی جسمانی و ورزش‌های رزمی پلیس چیست؟

پیشینه و مبانی نظری

دوستدار (۱۳۹۸) در تحقیقی با عنوان «راهبردهای ارتقای سرمایه اجتماعی پلیس» به ارائه راهبردها پرداخته است. نتایج حاکی از آن است که راهبردهای ارتقای سطح کارآمدی و توانمندی پلیس در انجام مأموریت‌های انتظامی، استفاده حداکثری از منابع موجود سازمانی و فراسازمانی به‌منظور بهبود وجهه و شأن و منزلت اجتماعی پلیس، ارتقای سطح مشروعیت و مقبولیت مردمی و افزایش اقتدار و اعتماد به پلیس در جامعه، بسترسازی برای تقویت ارتباط پلیس با جامعه، بهره‌گیری از ابزارها و روش‌های نوین به‌منظور تحول در اطلاع‌رسانی و ارتقا و توسعه آگاهی بخشی بیشتر به جامعه نسبت به فعالیت‌ها و کارآمدی پلیس به‌منظور تقویت همکاری آنان در راستای ارتقای نظم و امنیت، افزایش پاسخگویی و مسئولیت‌پذیری پلیس نسبت به شهروندان و نهادهای اجتماعی، بهبود الگوهای رفتاری پلیس نسبت به شهروندان راهبردهایی هستند که از نظر خبرگان از اولویت بیشتری برای اجرا برخوردار هستند. قادری، غفوری، هنری و محمدی‌مقدم (1388) در تحقیقی به طراحی الگوی راهبردی توسعه ورزش در نیروی انتظامی پرداختند. بر اساس نتایج پژوهش، در بخش علی، شش مقوله اصلی شناسایی شد که شامل مؤلفه «نیازها و انتظارات ذی‌نفعان، الزامات قانونی و نظارتی، توسعه مشارکت ورزشی، عوامل ساختاری، نیاز به منابع مالی و زیرساخت‌ها و نیاز به توسعه ارتباطات» است. در بخش زمینه‌ای نیز شش مفهوم اصلی و 41 مقوله شناسایی شد؛ همچنین در بخش مداخله‌گر نیز شش مفهوم اصلی و 41 مقوله شناسایی شد و در بخش راهبردها پنج مفهوم اصلی شامل «توسعه ساختاری، سیستم‌ها و فرایندها، توسعه زیرساخت‌ها، توسعه بازاریابی، توسعه تعامل‌ها و آموزش و فرهنگ‌سازی» و در نهایت در بخش پیامدها، پنج مقوله اصلی شناسایی شد که عبارت‌اند از: نتایج مرتبط با کارکنان، توسعه مالی و زیرساخت‌ها، نتایج جامعه، توسعه ارتباطات و بهبود عملکرد داخلی. محمدیان (1396) در تحقیقی به بررسی نقش یادگیری فنون دفاع شخصی در موفقیت مأموریت‌های فراجا پرداخته است و در کنار آن، تأثیر یادگیری این فنون را بر استرس شغلی،

میزان اقتدار پلیس در سطح شهر و توانمندی عملیاتی کارکنان فراجا مورد سنجش و بررسی قرار داده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که متغیر مستقل پژوهش (یادگیری فنون رزمی دفاع شخصی) دارای تأثیر معنی‌داری بر روی متغیرهای وابسته (موفقیت در مأموریت‌های فراجا، استرس شغلی، توانمندی عملیاتی، و نمایش اقتدار پلیس در سطح شهر) است. به‌منظور موفقیت بیشتر در مأموریت‌ها و افزایش توانمندی افراد در عملیات، لازم است کیفیت و کمیت دوره آموزشی مهارت دفاع شخصی مورد تجدیدنظر قرار گیرد. به‌منظور کاهش استرس شغلی برگزاری کلاس‌های آموزشی و توجه به مسائل مالی نیرو در دستور کار قرار گیرد. به‌منظور بهبود اقتدار پلیس در اذهان عمومی، لازم است ارتباط بیشتری بین فراجا و رسانه‌ها با هدف انعکاس موفقیت‌های فراجا به‌وجود آید. بابایی (1394) در تحقیقی به بررسی میزان اثربخشی آموزش دفاع شخصی کارکنان پلیس پیشگیری در اجرای مأموریت‌ها در شهرستان قزوین پرداخت. نتایج این تحقیق از نوع توصیفی - پیمایشی است، نشان می‌دهد تکنیک‌های پرتابی، رهایی و دستگیری دفاع شخصی از دیدگاه مدیران و فرماندهان و هم از دیدگاه کارکنان کوپ و یگان امداد دارای اثربخشی بالایی است. سه مؤلفه از دیدگاه فرماندهان و مدیران دارای اهمیت یکسانی بوده ولی از دیدگاه کارکنان کوپ و یگان امداد به‌ترتیب تکنیک‌های رهایی < پرتابی > دستگیری به اثبات رسیده است. نایب‌پور و همکاران (۱۳۹۳) در تحقیقی با عنوان «نقش پلیس در احساس امنیت اجتماعی پایدار (مطالعه موردی: شهر دهگلان)»، اظهار داشته‌اند که بین نقش پلیس و احساس امنیت در بین شهروندان شهر دهگلان رابطه معناداری وجود دارد. همچنین، بین سه شیوه (توانایی، عملکرد، جدیت) پلیس و احساس امنیت اجتماعی شهروندان رابطه معناداری وجود دارد. ضریب همبستگی پیرسون و آزمون فریدمن نیز نشان می‌دهد که عملکرد پلیس، توانایی و جدیت به‌ترتیب بیشترین تأثیر را بر احساس امنیت اجتماعی شهروندان دارند. ابراهیم‌زاده و همکاران (1391) در تحقیقی با عنوان «احساس امنیت شهروندان و عملکرد پلیس (مورد مطالعه: شهر زاهدان)» اظهار داشتند که از نظر توزیع جنسی، مردان احساس امنیت بیشتری نسبت به زنان دارند،

گرچه بین گروه‌های مختلف سنی و احساس امنیت رابطه معناداری وجود ندارد؛ بدین معنا که افراد در گروه‌های سنی متفاوت احساس امنیت یکسانی دارند. بین رفتار حرفه‌ای پلیس با احساس امنیت رابطه معناداری وجود ندارد؛ با این‌همه، توانمندی و فعالیت اجتماعی پلیس رابطه مستقیمی با افزایش احساس امنیت در میان شهروندان زاهدانی دارد در نتیجه با افزایش توانمندی و فعالیت اجتماعی پلیس احساس امنیت شهروندان افزایش می‌یابد.

مین چن، تائولی، هائو چن و هشین¹ (2014) در تحقیقی با عنوان «کیفیت خدمات پلیس در روستاهای تایوان: تحلیل مقایسه‌ای ادراک و رضایت بین کارکنان پلیس و شهروندان» نشان دادند ادراک و رضایت بین افسران پلیس و شهروندان، با استفاده از یک چهارچوب تحلیلی است که پنج بُعد اصلی و 25 عامل تعیین‌کننده متناظر را ترکیب می‌کند. یافته‌های این مطالعه نشان می‌دهد که ادراک و رضایت شهروندان و کارکنان پلیس منجر به موفقیت مدیریت پلیس می‌شود و مدیران پلیس باید شهروندان خود را با سطح بالایی از کیفیت خدمات مختلف راضی کنند. از منظر مدیریتی، مدیران پلیس باید هر دو ساختار کیفیت خدمات و رضایت مشتری را به‌عنوان عوامل تعیین‌کننده نیات رفتاری در نظر بگیرند، بر این اساس که رضایت می‌تواند یک کلید راهبردی برای حفظ رابطه بلندمدت با شهروندان باشد. جکسون و برادفورد² (2010) در تحقیقی با عنوان «اعتماد و اطمینان به پلیس چیست؟» نشان دادند اعتماد و اطمینان عمومی برای سیاست و عملکرد پلیس به‌عنوان یک مهم باقی خواهد ماند. اعتماد و اطمینان می‌تواند (الف) مشارکت فعال شهروندان را در تعیین اولویت و اجرای خدمات محلی برانگیزاند؛ (ب) نهادهای عمومی را به‌صورت محلی پاسخگوتر کند؛ و (ج) امنیت همکاری عمومی با پلیس و رعایت قانون را تضمین کند. «اعتماد عمومی» کلی طیفی از قضاوت‌های پیچیده و مرتبط در مورد قابل‌اعتماد بودن پلیس را فشرده می‌کند. اعتماد یک اعتماد مبتنی بر انگیزه را خلاصه می‌کند که ریشه در هم‌سویی

1- Min Chen, Tau Lee, Hua Chen & Hsien

2- Jackson & Bradford

اجتماعی بین پلیس و جامعه دارد. این هم‌سویی اجتماعی بر اساس ارزیابی‌های عمومی از توانایی پلیس برای «نگهبان مدنی» است که احترام عمومی را تضمین می‌کند و ارزش‌های جامعه را تجسم می‌بخشد. پلیس با نشان دادن قابل‌اعتماد بودن خود به مردم می‌تواند ارتباط اجتماعی خود را با شهروندان تقویت کند و در نتیجه مشارکت مدنی فعال‌تر در حوزه‌های امنیتی و پلیسی را تشویق کند.

بر اساس جست‌وجوهای متعدد، مطالعات قبلی در حوزه ورزش‌های رزمی در فرماندهی کل انتظامی کمتر جنبه کاربردی و اکتشافی داشته‌اند و صرفاً در حوزه شناسایی راهکارها، عوامل مؤثر، اثربخشی و تأثیر مهارت‌های ورزش‌های رزمی در انجام مأموریت‌های فرماندهی انتظامی بوده و شناسایی پیامدهای توسعه ورزش‌های رزمی مورد بررسی و پژوهش قرار نگرفته است؛ بنابراین؛ در این پژوهش سعی شده است تا از طریق روش تحقیق کیفی و به صورت عمیق به پیامدهای توسعه ورزش‌های رزمی در فرماندهی کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران نگاهی در حد بضاعت صورت گیرد تا در تدوین سیاست‌ها و برنامه‌های مناسب در حوزه آمادگی جسمانی و ورزش‌های رزمی پلیس به کار رود.

توسعه ورزش

تعاریف مختلفی از مفهوم توسعه ورزش ارائه شده است. البته این مفهوم را می‌توان همان سیاست ورزشی نامید. مفهوم توسعه ورزش بسیار کلی است و می‌تواند توسعه ورزش را در کلیه سطوح همگانی، نخبه و... در برگیرد. در این بین، سیاست‌ها و برنامه‌ریزی‌های مسئولان ورزشی در هر کشور می‌تواند جهت‌گیری‌ها و مفهوم توسعه در هر سطح از ورزش را، پررنگ یا کم‌رنگ کند؛ اما نکته قابل تأمل و مورد بحث، تفکیک سطوح توسعه ورزش و میزان توسعه در هر سطح است که غالباً بسیار مشکل بوده و بسیار تحت تأثیر سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان ورزش کشورهاست (بولک¹، 2006). توسعه ورزش یک کمک

همه‌جانبه به مردم برای شروع یک ورزش، ماندن در ورزش انتخابی خود و موفقیت در آن است. توسعه ورزش توسط کالینز به عنوان فرصت‌های تأثیرگذار (مؤثر)، سیستم‌ها و ساختارها و فرایندهایی تعریف شده است که افراد جامعه را در تمام سطوح یا گروه‌های خاص یا منطقه‌ای قادر می‌سازد در ورزش، تفریح و سرگرمی شرکت کنند و عملکردشان را به سطحی که مدنظر آن‌ها است، پیشرفت دهند (سوتیریادو^۱، 1013).

اهمیت آمادگی جسمانی و ورزش‌های رزمی در پلیس

نیروی انسانی، ارزشمندترین رکن سازمان‌های نظامی محسوب می‌شود و موفقیت و یا ناکامی در انجام مأموریت‌ها و عملیات علاوه بر کاربرد تسلیحات و فناوری گران‌قیمت، به سلامتی جسمی روانی و میزان آمادگی جسمانی نیروها بستگی دارد (ویجک^۲، 1001). اهمیت تربیت جسمی و روحی نیروها به‌رغم پیشرفت تکنولوژی جنگ و سلاح‌های فوق‌مدرن، اهمیت توانایی روحی و جسمی فراگیران فراجا به عنوان یک ضرورت پایدار همچنان در رأس برنامه‌های نیروی انتظامی است. اگرچه امروزه، جنگ با سلاح‌های مدرن انجام می‌شود ولی هیچ‌یک از کارشناسان نظامی لزوم داشتن آمادگی جسمانی و فعالیت ورزشی را برای نظامیان نفی نکرده‌اند. یگان‌های نظامی وظیفه خطیر دفاع از کیان، استقرار امنیت و دفع تهدیدات دشمنان را در هر کشور بر عهده‌دارند؛ بنابراین، نیازمند نیروی انسانی مزین به دانایی و هوشمندی، توأم با قدرت، استقامت جسمانی و روحی و شجاعت می‌باشند (سالیانه و باران چشمه، 1385). افراد نظامی به لحاظ مأموریت‌های ویژه، مسائل شغلی و مشکلات روان‌شناختی بیشتری در مقایسه با سایر مشاغل دارند. همچنین فشار روانی ناشی از شغل، مأموریت‌های پیچیده، قوانین سخت نظامی، احتمال مجروحیت، معلولیت، اسارت و حتی مرگ از جمله مسائلی است که احتمال آن‌ها در مشاغل غیرنظامی کمتر است (مالکی، صانعی، برهانی و قوامی^۳، 2022، ص 195).

1- Sotiriadou

2- Wijk

3 - Maleki, Sanei, Borhani & Ghavami

به‌طور کلی، هنرهای رزمی و توسعه آن به‌صورت خاص در کشور ما، مرهون کار اولیه نظامیان است، به‌طوری‌که موضوع اشاعه رشته‌های مختلف ورزشی مانند جودو، کاراته، تکواندو توسط نیروهای نظامی به‌ویژه پلیس از داخل مراکز آموزش انتظامی و نظامی شروع شد و بدین ترتیب ورزش‌های رزمی در سطوح مختلف در جامعه بسط و گسترش یافت (قادری، 1390، ص 14). کارکنان انتظامی و فراگیران مراکز آموزشی فراجا باید از توانایی و آمادگی جسمانی بالایی برخوردار باشند تا در مأموریت‌های سنگینی (از قبیل مواجهه انواع متخلفان، سارقان و دزدان، درگیری‌های گوناگون داخلی و بیرونی) که بر عهده آنان است، با قدرت بالا و توانایی جسمانی قوی بتوانند از عهده انجام کار برآیند و نظام جمهوری اسلامی ایران را در برابر هرگونه تهدیدهای خارجی حفظ نمایند. نیروهای انتظامی در جهت حفظ مملکت اسلامی و برقراری نظم و امنیت و دفاع از ایران نیازمند آمادگی بالای جسمانی هستند؛ لذا شناسایی میزان سلامت جسمانی و روانی فراگیران آموزشی انتظامی از اهمیت و جایگاه بالایی برخوردار است. از گذشته تاکنون، آمادگی جسمی نظامیان نقش مهمی در پیروزی یا شکست داشته است. برای هر نظامی، درجه‌ای از آمادگی جسمی لازم است که آن را فقط می‌توان از طریق انجام فعالیت‌های بدنی به‌دست آورد. هدف برنامه‌های آمادگی جسمانی، تقویت افراد است تا بتوانند وظایف محوله و مأموریت‌های خود را در هنگام جنگ یا رزمایش، به‌خوبی انجام دهند؛ بنابراین، دوره‌های آموزش نظامی به‌منظور ایجاد آمادگی جسمی در نیروهای نظامی، در زمان صلح به‌کار می‌رود و نیروهای نظامی از هیچ طریق دیگری نمی‌توانند خود را برای شرکت در کارهای دشوار عملیاتی آماده کنند. بدون تردید می‌توان گفت داشتن آمادگی جسمانی و روانی مطلوب و ایده‌آل و حفظ و نگهداری آن در سطح مطلوب از عناصر زیربنایی برای موفقیت پلیس است. در این خصوص مراکز آموزش درجه‌داری بابت آموزش کادر درجه‌داری فراجا وظیفه خطیری بر عهده دارد (فکوریان، 1391، ص 18).

سرمایه اجتماعی

عموم صاحب‌نظران علوم اجتماعی با پذیرش این ایده که سرمایه اجتماعی به‌مثابه سیمان و ملاطی است که به حفظ وفاق و انسجام جوامع کمک می‌کند و موجبات روان‌سازی و برخورداری از نظم اجتماعی پویا را تحلیل و تقویت می‌کند، نقش و سهم در خور توجهی را برای این سرمایه در فراهم‌سازی امنیت و انتظام اجتماعی قائل شده‌اند؛ زیرا سرمایه اجتماعی در مقیاس‌های خرد (فردی)، میانی (نهادی و سازمانی) و کلان (حکومتی) نیرویی مؤثر برای اجتناب و ممانعت از گسست و ناامنی اجتماعی در جوامع پرمخاطره امروزین است (غفاری، 1390، ص 11). سرمایه اجتماعی برون‌سازمانی پلیس، مجموعه‌ای از ظرفیت‌ها و قابلیت‌ها و منابع اجتماعی پلیس شامل اعتماد اجتماعی، مشارکت اجتماعی، اقتدار و مقبولیت و مشروعیت (پذیرش مردمی) و وجهه و منزلت است به‌نحوی که بهره‌مندی از این منابع که در نتیجه تعامل جامعه و پلیس حاصل می‌شود، زمینه تولید و بازتولید نظم و امنیت را در عرصه اجتماع و پاسداری از ارزش‌های آن جامعه فراهم می‌سازد (دوستدار، غفاری، آب نیکی و عبدی، 1595، ص 85). سرمایه اجتماعی برون‌سازمانی پلیس دارای ابعاد مختلفی است که هر یک از این ابعاد نیز متأثر از مؤلفه‌های مختلفی است. از مهم‌ترین ابعاد تشکیل‌دهنده سرمایه اجتماعی پلیس می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

اعتماد به پلیس: میزان اطمینان مردم به صداقت و درستکاری، شرافت، اعتبار و طرز رفتار پلیس است. موضوع اعتماد اجتماعی به پلیس در دو سطح قابل تبیین است: 1. سطح نهادی؛ در این سطح، پلیس به‌مثابه یک نهاد عمل می‌کند؛ و 2. سطح کنش‌گری؛ در این سطح، پلیس به‌مثابه مجموعه‌ای از کنش‌گران مدنظر است.

مشارکت با پلیس: منظور از مشارکت با پلیس، میزان آمادگی ذهنی و عینی مردم در مشارکت با پلیس به‌منظور تولید و استقرار نظم و امنیت در جامعه است. این مشارکت آن دسته فعالیت‌های ارادی را در برمی‌گیرد که از طریق آن‌ها، اعضای یک جامعه، به‌صورت عینی یا بالفعل و ذهنی یا بالقوه

آمادگی همکاری با نیروی پلیس در امور مربوط به حوزه نظم و امنیت در شهر، محله و روستا را داشته و به صورت مستقیم یا غیرمستقیم در شکل دادن به این بخش از حیات اجتماعی مشارکت دارند.

مشروعیت و مقبولیت پلیس: میزان احترام، ارزش و اعتباری که مردم برای سازمان پلیس قائل می‌شوند را مقبولیت و مشروعیت پلیس می‌نامند. مقبولیت (پذیرش مردمی) معطوف به سازمان پلیس است. مشروعیت یک مأمور پلیس مبتنی بر نقشی است که وی در نهاد پلیس بر عهده دارد؛ بنابراین، این نهاد است که مشروع دانسته می‌شود و نه فردی که موقعیتی در آن نهاد دارد.

منزلت و وجهه اجتماعی پلیس: میزان احترام، ارزش و اعتباری که مردم برای فرد پلیس قائل می‌شوند و جایگاه آن‌ها را در سلسله مراتب طبقات یا اقشار اجتماعی در جامعه متمایز تعریف می‌کنند؛ این جایگاه معیار شأن یا حیثیت اجتماعی پلیس قرار می‌گیرد.

اقتدار پلیس: قدرت و توان پلیس با بهره‌مندی از سلطه اطلاعاتی و روانی پلیس بر مجرمان و محیط‌های جرم‌خیز در به سامان رساندن مأموریت‌ها و مداخله مؤثر و کارآمد در جرائم اجتماعی است؛ به گونه‌ای که مجرمان همیشه حضور پلیس را احساس کرده و چنین احساسی به مانع مهمی در اعمال مجرمانه تبدیل شود (دوستدار و همکاران، 1595، ص 94). نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران که عهده‌دار وظایف و مأموریت‌های بسیار حساس و مهمی در ارتباط با امنیت عمومی است به دنبال برقراری امنیت عمومی در جامعه با رویکرد «جامعه‌محوری» و جایگزینی آن با رویکرد «تهدیدمحوری» بوده است. رویکرد «جامعه‌محوری» که مبتنی بر تعامل مشارکت مردمی در برقراری نظم و امنیت است قبل از هر چیزی نیازمند فهم این مسئله است که مردم چه پنداشتی از پلیس دارند. پنداشت‌های مختلف مردم از پلیس را می‌توان در سازهای به نام سرمایه اجتماعی تجمیع نمود (دوستدار، 1388، ص 95).

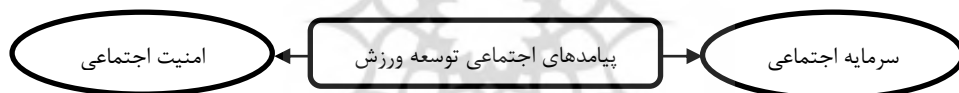
امنیت اجتماعی

مقوله امنیت، قدمتی به وسعت تاریخ بشر دارد. از نظر تبارشناسی، مفهوم امنیت دارای سابقه‌ای طولانی‌تر از مفهوم عدالت و جامعه است (رجبی فرجاد، ۱۳۹۵، ص ۹). امنیت در فرهنگ فارسی به معنای آزادی، آرامش، فقدان ترس و عدم هجوم دیگران آمده است (حبیب‌زاده، ۱۳۹۸، ص ۱۰). امنیت اجتماعی همواره به‌عنوان یکی از نیازهای اساسی هر جامعه انسانی مطرح بوده است. واحد تحلیل امنیت اجتماعی، هویت‌ها یا هویت اجتماعی است. غالب اندیشمندان موضوع یا مرجع اصلی امنیت اجتماعی را ارزش‌های سنتی و ازپیش‌موجود گروه‌های اجتماعی می‌دانند. امنیت اجتماعی زمانی حاصل می‌شود که جامعه تهدیدی در باب مؤلفه‌های هویتی خود احساس نکند (امیری، افتخاری و شایگان، ۱۳۹۷، ص ۳). امنیت اجتماعی را می‌توان چنین تعریف کرد: امنیت به معنای ایمن شدن، در امان بودن و بی‌بیمی، آرامش و آسودگی است. احساس امنیت نیز عبارت است از نوعی ذهنیت و جهت‌گیری روانی مثبت - رضایت‌بخش، قانع‌کننده و آرام‌بخش شهروندان نسبت به فقدان تأثیرگذاری حضور و بروز رویدادها و وقایع ضدامنیتی - تهدیدها - در شرایط فعلی و آتی در حوزه‌های امنیت اجتماعی، ثبات سیاسی، انسجام هویتی، یکپارچگی و امنیت سرزمین (زارع شاه‌آبادی و ترکان، ۱۳۹۰، ص ۱۳۴).

امنیت اجتماعی در مرحله اول حاصل فضای اجتماعی است؛ یعنی در بستری اجتماعی شکل می‌گیرد، در مرحله دوم دلالت بر رهایی از اضطراب و تعقیب دارد و در مرحله سوم امنیت اجتماعی ناظر بر مبادلات اجتماعی و استفاده از آن‌ها به‌مثابه فرصتی برای اطمینان‌بخشی و اعتمادسازی است که مقوم پایداری و پیش‌بینی‌پذیری کنش‌های کنشگران اجتماعی است. مفهوم امنیت اجتماعی دارای دو بُعد عینی و ذهنی است؛ در معنای عینی، فقدان تهدید در برابر ارزش‌های کسب‌شده را مشخص می‌کند و در معنای ذهنی، فقدان ترس و وحشت از حمله علیه ارزش‌ها را معین می‌کند (بوزان^۱، ۱۰۱۸، ص ۱۸). اگرچه امنیت مسئله مهمی است اما بسیاری از جامعه‌شناسان،

احساس امنیت را مهم‌تر و ضروری‌تر از وجود امنیت توصیف می‌کنند و معتقدند عوامل بسیاری در فقدان یا کمبود این احساس در جوامع مختلف دخیل هستند. همچنین، بسیاری از دانشمندان معتقدند که امنیت پدیده‌های احساسی و ادراکی است و بیشتر به احساس روانی شهروندان از عوامل تهدیدکننده جرم برمی‌گردد و ممکن است میزان احساس ناامنی فرد با واقعیت خارجی میزان عوامل تهدیدکننده مطابقت نداشته باشد و برعکس متناسب با میزان و اثر عوامل تهدیدکننده میزان احساس ناامنی فرد نیز در نوسان باشد (هاشمیان‌فر و کشاورز، ۱۳۹۱، ص ۴۸). در مجموع می‌توان مفهوم امنیت را به مصونیت از تعرض و تصرف اجباری بدون رضایت و در مورد افراد، به نبود هراس و بیم نسبت به حقوق و آزادی‌های مشروع و به مخاطره نیفتادن این حقوق و آزادی‌ها و مصون‌بودن از تهدید و خطر مرگ، بیماری، فقر و حوادث غیرمترقبه و در کل هر عاملی که آرامش انسان را از بین ببرد، تعریف کرد (جونز^۱، 1019، ص 202).

شکل 1- مدل مفهومی تحقیق

روش پژوهش

این تحقیق از نظر هدف، کاربردی؛ از نظر ماهیت، اکتشافی و از نظر نوع داده یک تحقیق کیفی است و با روش تحلیل مضمون انجام شد. جامعه مشارکت‌کنندگان شامل استادان و خبرگان حوزه علوم اجتماعی، تربیت‌بدنی و همچنین فرماندهان انتظامی بودند که در سال 1401 در برخورد مستقیم با مردم در انجام مأموریت‌های محوله مشغول به خدمت بودند. با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند و براساس اصل اشباع نظری، تعداد 12 نفر از آن‌ها انتخاب و با مصاحبه نیمه‌ساختاریافته اطلاعات مورد نیاز از آن‌ها دریافت شد.

1- Jones

به‌منظور اطمینان از روایی و اعتبار نتایج پژوهش در بخش کیفی چهار ملاک باورپذیری^۱، تأییدپذیری^۲، قابلیت اطمینان^۳ و انتقال‌پذیری^۴ توصیه‌شده توسط گوبا^۵ و لینکلن^۶ مورد ارزشیابی قرار گرفتند. برای باورپذیری نتایج، یافته‌ها با توضیحات مربوط به هر یک از طبقه‌ها و مؤلفه‌ها در اختیار سه تن از استادان قرار گرفت و از نظر ایشان تأیید شد. جهت تأییدپذیری و قابلیت اطمینان نتایج، یک تحلیل‌گر کیفی به‌طور جداگانه بعضی از داده‌ها را کدگذاری و تحلیل کرد که نتایج بیش از 90 درصد نزدیک بود. جهت بررسی ملاک انتقال‌پذیری، یافته‌ها به دو استاد خارج از گروه مصاحبه‌شوندگان عرضه شد و مورد توافق آن‌ها قرار گرفت. به‌منظور افزایش روایی داده‌ها، از روش بررسی و مصاحبه‌های مداوم، تخصیص زمان کافی و حسن ارتباط استفاده شد. جهت اعتبار همچنین در چند مورد به تعدادی از مصاحبه‌ها مجدداً گوش داده شد تا از مطابقت با مفاهیم اطمینان حاصل شود.

یافته‌های پژوهش

یافته‌های توصیفی

جهت گردآوری داده‌های مورد نیاز تحقیق با دوازده نفر مصاحبه انفرادی انجام شد که ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مشارکت‌کنندگان به شرح ذیل است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

-
- 1- Credibility
  - 2- Confirmability
  - 3- Dependability
  - 4- Transferability
  - 5- Goba
  - 6- Lincoln

جدول 1- مشخصات جمعیت‌شناختی مشارکت‌کنندگان

تخصیلات		حوزه فعالیت			
دکتری	کارشناسی ارشد	کارشناسی	فرماندهان انتظامی	استادان و خبرگان حوزه تربیت بدنی	استادان و خبرگان حوزه علوم اجتماعی و انتظامی
6	3	3	5	4	3
50	25	25	42	33	25

یافته‌های تحلیلی

در راستای پاسخ به سؤال اصلی پژوهش پس از انجام مصاحبه‌ها، محققان داده‌های به‌دست‌آمده را با استفاده از روش تحلیل مضمون به شرح زیر تحلیل کردند:

جدول 2- مضامین پایه مستخرج از مصاحبه‌ها

افزایش احساس مسئولیت	افزایش سرمایه اجتماعی	انعکاس مأموریت‌های موفقیت‌آمیز در رسانه‌ها و صداوسیما	پیشگیری از ارتکاب جرم	پشیمانی از اقدام توسط ارادل‌وواباش
تغییر نگرش‌های منفی به مثبت نسبت به پلیس	افزایش احساس امنیت در جامعه	ایجاد احساس حمایت در مردم	نمایش اقتدار پلیس	ایجاد حس احترام مردم نسبت به پلیس
رعایت و احترام به قوانین و مقررات توسط مردم	ایجاد حس اعتماد جامعه به پلیس	همانندپنداری شهروندان و الگوسازی	القای رویکرد پیشگیرانه در جامعه	مدافع قدرتمند امنیت و آرامش
ارتقای روحیه جوانمردی و پهلوانی	جلوگیری از انحرافات اجتماعی	القای آرامش در جامعه	مسئولیت‌پذیری مردم در برقراری نظم و امنیت	رعایت حقوق دیگران
افزایش اعتماد اجتماعی	رشد اجتماعی شدن مردم	ارائه آموزش غیرمستقیم به مردم در مواجهه با جرم	توسعه سلامت اجتماعی	پرورش و القای ارزش‌های اجتماعی
اثر بازدارنده در ارتکاب جرم	احساس نگرانی و اضطراب در ارادل‌وواباش	هشدار عمومی پیامدهای عمل مجرمانه	افزایش سازگاری اجتماعی	فرهنگ‌سازی
ایجاد جذابیت سازمانی در جامعه برای جذب نیروی انسانی مورد نیاز	توسعه نظم و امنیت در جامعه	ارتقاء منزلت و جایگاه پلیس در جامعه	تسهیل کنش جمعی	تصویر مثبت و مطلوب مردم از پلیس
تقویت نظم اجتماعی	کاهش بزهکاری‌ها	رشد و بهبود وضعیت فرهنگی و اخلاقی در جامعه	پیشگیری از ضد ارزش‌ها و تفریحات ناسالم در جامعه	ترویج سبک زندگی فعال در جامعه
پایین آوردن نرخ جرم و جنایت	افزایش کنترل و نظارت اجتماعی غیررسمی	ایجاد اعتماد و امنیت اجتماعی	مشارکت در فعالیتهای خواسته‌شده پلیس از شهروندان	توسعه مسئولیت‌های اجتماعی

نتایج حاصل از تحلیل کیفی در مرحله شناسایی مضامین پایه: پس از شناسایی واحدهای معنادار از مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته، واحدهای معنادار مشابه شناسایی شد. در مرحله بعد، واحدهای مشابه ادغام و نهایتاً 45 کد معنادار (مضامین پایه) به دست آمد.

بعد از شناسایی مضامین پایه و واحدهای معنادار، محققان اقدام به تلخیص، دسته‌بندی و شناسایی دسته‌های با مضامین مشابه نمود تا به دسته‌های کلی در این حوزه دست یابند. نتایج تحلیل‌ها نشان داد، 45 واحد معنادار شناسایی شده در مرحله کدگذاری باز قابلیت تلخیص و دسته‌بندی در 21 مضمون سازمان‌دهنده را دارد؛ به طوری که واحدهای معنادار در هر دسته جامع‌ومانع باشند. با مرور مضامین به دست آمده، مجدداً محققان برای دسته‌بندی و شناسایی مضامین سازمان‌دهنده اقدام کردند؛ لذا دو مضمون فراگیر با عنوان «امنیت اجتماعی» با 8 شاخص و «سرمایه اجتماعی» با 12 شاخص شناسایی و در ذیل مفهوم پیامدهای اجتماعی ناشی از توسعه و ارتقای مهارت‌های ورزشی تخصصی کارکنان پلیس مطرح شد.

جدول 3- مضامین اصلی و فراگیر مستخرج از کدهای باز

مفهوم	مضامین فراگیر	مضامین کلی	مضامین پایه	
پیامدهای اجتماعی توسعه ورزش پلیس	امنیت اجتماعی	ثبات اجتماعی	رشد و بهبود وضعیت فرهنگی و اخلاقی در جامعه، مدافع قدرتمند امنیت و آرامش	
		انسجام اجتماعی	نظم و انتظام اجتماعی	
	امنیت اجتماعی	نظارت اجتماعی	توسعه نظم و امنیت در جامعه، فرهنگ‌سازی	
		طرز اجتماعی	رشد اجتماعی شدن	
	مجرمین	مجرمین	اثر بازدارنده در ارتکاب جرم، ارائه آموزش غیرمستقیم، رعایت حقوق دیگران	
		مجرمین	هشدار عمومی پیامدهای عمل مجرمانه، احساس نگرانی و اضطراب در اراذل و اوپاش	
	کنترل اجتماعی	پیشگیری اجتماعی	پیشگیری از ارتکاب جرم، القای رویکرد پیشگیرانه، جلوگیری از انحرافات اجتماعی	
		کنترل اجتماعی	آرامش اجتماعی	افزایش آرامش در جامعه، افزایش سازگاری اجتماعی
				افزایش کنترل و نظارت اجتماعی غیررسمی، کاهش بزهکاری‌ها،

مفهوم	مضامین فراگیر	مضامین کلی	مضامین پایه
			پایین آوردن نرخ جرم و جنایت، پیشگیری از ضد ارزش‌ها، پشیمانی از اقدام توسط ارادل‌واوباش
		مشارکت اجتماعی	تسهیل کنش جمعی، مسئولیت‌پذیری مردم
		اعتماد اجتماعی	افزایش اعتماد اجتماعی، ایجاد حس اعتماد، ایجاد اعتماد و امنیت اجتماعی
		اقتدار اجتماعی	نمایش اقتدار پلیس
		مقبولیت و رضایت اجتماعی	انعکاس مأموریت‌های موفقیت‌آمیز در رسانه‌ها و صداوسیما
		تأیید اجتماعی	افزایش احساس مسئولیت، ارتقای روحیه جوانمردی و پهلوانی
		جذابیت اجتماعی	ایجاد جذابیت سازمانی، تصویر مثبت و مطلوب، همانندپنداری شهروندان و الگوسازی
سرمایه اجتماعی		اعتبار اجتماعی	پرورش و القای ارزش‌های اجتماعی، ایجاد حس احترام مردم نسبت به پلیس
		تعهد اجتماعی	رعایت و احترام به قوانین و مقررات
		پذیرش اجتماعی	ایجاد احساس حمایت در مردم، تغییر نگرش‌های منفی به مثبت
		وجهه و شأن و منزلت اجتماعی	ارتقای منزلت و جایگاه پلیس در جامعه، سلامت اجتماعی
		تعامل اجتماعی	مشارکت در فعالیت‌ها، ترویج سبک زندگی فعال در جامعه، توسعه مسئولیت‌های اجتماعی
		احساس امنیت	افزایش احساس امنیت

نتایج حاصل از جدول 3 نشان می‌دهد، جامعه مشارکت‌کنندگان تحقیق به‌طور کلی اعتقاد دارند اثرات اجتماعی ناشی از توسعه و ارتقای ورزش‌های تخصصی و رزمی پلیس می‌تواند موجب افزایش سرمایه اجتماعی شود که به‌نوعی یک احساس درونی می‌باشد و از سوی دیگر، اثرات بیرونی نیز که باعث ارتقای امنیت اجتماعی می‌شود نیز از جمله پیامدهای این آمادگی است.

بحث و نتیجه‌گیری

از پیامدهای مهم توسعه آمادگی جسمانی و ورزش‌های رزمی پلیس، افزایش احساس امنیت در جامعه، توسعه نظم و امنیت در جامعه، ارتقای منزلت و جایگاه پلیس در جامعه، ایجاد تصویر مثبت از پلیس و اعتماد بیشتر جامعه به

نیروی انتظامی، ایجاد جذابیت سازمانی در جامعه برای جذب نیروی انسانی مورد نیاز است که در نهایت سبب افزایش سرمایه اجتماعی و امنیت اجتماعی می‌شود. نتایج تحقیق هم‌راستا با نتایج تحقیقات بابایی (1394)، محمدیان (1396)، قادری و همکاران (1398) است. پلیس مهم‌ترین سازمان متولی نظم و امنیت در هر جامعه است و در این بین سرمایه اجتماعی به‌مثابه دارایی در اختیار جامعه و کنش‌گران اجتماعی، با بهره‌مندی از مؤلفه‌هایی نظیر اعتماد، مشارکت داوطلبانه، هنجارهای حرفه‌ای، پاسخگویی و دیگر عناصری که در ذیل خود دارد، به پلیس کمک می‌کند تا هزینه‌های مدیریتی نظیر نظارت و کنترل رسمی را کاهش دهد و امکان استفاده از زمان و دیگر منابع و سرمایه‌ها را در جهت انجام فعالیت‌هایی با بهره‌وری بیشتر فراهم کند (غفاری، 1390). دستیابی به مؤلفه‌های سند چشم‌انداز 1404 و ایجاد جامعه‌ای امن به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های مهم آن، نیازمند یک سازمان پلیسی مقتدر و دارای کارآمدی مناسب است. از جمله عوامل مؤثر بر ایجاد چنین جامعه امنی، ارتقای سرمایه اجتماعی پلیس است. تحقیقات پژوهشگران نشان داده است هنگامی که مردم پنداشت مثبت و مناسبی از سرمایه اجتماعی پلیس داشته باشند نه تنها با دیدن پلیس احساس امنیت می‌کنند بلکه پلیس را در انجام بهتر امور یاری می‌رسانند و کنش جمعی آن‌ها با پلیس تسهیل می‌شود. در تحقیق دوستدار (1398) ارتقای سطح کارآمدی و توانمندی پلیس در انجام مأموریت‌های انتظامی، استفاده حداکثری از منابع موجود سازمانی و فراسازمانی به‌منظور بهبود وجهه و شأن و منزلت اجتماعی پلیس، ارتقای سطح مشروعیت و مقبولیت مردمی و افزایش اقتدار و اعتماد به پلیس در جامعه، از راهبردهای ارتقای سرمایه اجتماعی پلیس بیان شده است که با نتایج تحقیق هم‌سو می‌باشد. یکی از نیازهای اساسی کارکنان در جهت به نمایش گذاشتن اقتدار پلیس در جامعه، یادگیری فنون رزمی است. کسب مهارت‌ها و قابلیت‌های لازم در زمینه آمادگی جسمانی و فنون رزمی می‌تواند تصویر نیروی پلیس را در اذهان عمومی جامعه تقویت کند و این تصویرسازی مثبت به افزایش اقتدار پلیس منجر شود. به بیان دیگر، نمایش چهره توانمند پلیس به مردم که از

آمادگی جسمانی خوبی برخوردار و به فنون رزمی نیز مجهز شده است، مردم را مطمئن می‌کند که نیروی پلیس در مواقع بحرانی به‌خوبی خواهد توانست امنیت را در جامعه، پاسداری و از آن‌ها در برابر مخاطرات انتظامی و امنیتی محافظت نماید. از نظر متخصصین شرکت‌کننده در تحقیق، پلیس به‌منظور حفظ و ایجاد امنیت در جامعه در صورتی که از آمادگی و توانمندی بالایی در جنبه‌های مختلف از جمله آمادگی رزمی برخوردار باشد در انجام مأموریت محوله و در برخورد نزدیک و رو در رو با افرادی که قانون را به‌طور دائم زیر پا می‌گذارند، می‌تواند عملکرد مناسبی داشته و در شرایط متلاطم متغیرهای انتظامی، امنیتی و مأموریتی، نقش خود را به‌خوبی ایفا کند. نتایج تحقیق هم‌راستا با نتایج تحقیقات نایب‌پور و همکاران (1393) و ابراهیم‌زاده و همکاران (1396) است.

پیشنهادها

- نسبت به برنامه‌ریزی جامع برای رشد و گسترش آمادگی جسمانی و ورزش‌های رزمی در بخش‌های مختلف با اجرای دوره‌های آموزشی و بازآموزی، به‌منظور ارتقای سطح توانمندی رزمی کارکنان و افزایش اعتمادبه‌نفس کارکنان در به‌کارگیری فنون رزمی جهت اجرای موفقیت‌آمیز مأموریت‌های محوله اقدام شود؛
- با دعوت از کارشناسان خبره پلیس‌های تخصصی نسبت به شناسایی و مشخص کردن نیازها و اولویت‌های رزمی کارکنان با توجه به مأموریت‌های محوله اقدام شود؛
- با توجه به اولویت حفظ و ارتقای توان رزمی و آمادگی جسمانی در نیروی انتظامی نسبت به تدوین نظام‌نامه ارتقای آمادگی رزمی کارکنان اقدام شود؛
- نسبت به الگوسازی به‌منظور تشویق و ترغیب کارکنان جهت فراگیری فنون رزمی اقدام شود؛

- نسبت به افزایش همکاری و تعاملات منطقه‌ای و بین‌المللی در حوزه ورزش‌های رزمی با دعوت از مربیان خارجی برجسته برای تبادل دانش با مربیان داخلی و همچنین با دعوت از مربیان پلیس کشورهای موفق و پیشرفته به منظور استفاده از تجربیات پلیس سایر کشورهای دنیا اقدام شود؛

- فرماندهان و مسئولان با برنامه‌ریزی صحیح و منطقی نسبت به انعکاس توانمندی رزمی کارکنان در مواجهه با هنجارشکنان جامعه به منظور افزایش سرمایه اجتماعی و امنیت اجتماعی اقدام نمایند.

سپاسگزاری

پژوهشگران از همه استادان، خبرگان، فرماندهان، مدیران، پیشکسوتان و مربیان ورزش‌های رزمی و سایر کسانی که در انجام این تحقیق همکاری نموده‌اند، تقدیر و تشکر می‌نمایند.

— ابراهیم پور، حبیب‌الله؛ روشندل، طاهر و امیری، عبدالرضا. (۱۳۹۱). بررسی عوامل نگرشی مؤثر در تبیین اعتماد عمومی به پلیس (مطالعه موردی: پلیس تهران). *فصلنامه پژوهش‌های مدیریت انتظامی*، ۷(۳)، ۳۰۱-۳۲۷. قابل بازیابی از:

http://pmsq.jrl.police.ir/article_18316.html

— امیری، سلمان؛ افتخاری، اصغر و شایگان، فریبا. (۱۳۹۷). تبیین عناصر مقوم امنیت اجتماعی در منظومه فکری مقام معظم رهبری امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی). *فصلنامه انتظام اجتماعی*، ۱۰(۴)، ۱-۲۸. قابل بازیابی از:

http://sopra.jrl.police.ir/article_108154.html

— بابایی، علی. (1394). میزان اثربخشی آموزش دفاع شخصی کارکنان پلیس پیشگیری در اجرای مأموریت‌ها. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه علوم انتظامی امین.

— حبیب‌زاده، قاسم. (1388). ابعاد امنیت از منظر امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی). *فصلنامه علمی امنیت ملی*، 9(31)، 7-32. قابل بازیابی از:

https://journals.sndu.ac.ir/article_467.html

— دانایی‌فرد، حسن و مظفری، زینب. (1387). ارتقاء روایی و پایایی در پژوهش‌های کیفی مدیریتی: تأملی بر استراتژی‌های ممیزی پژوهشی. *فصلنامه پژوهش‌های مدیریت*، 1(1)، 131-262. قابل بازیابی از:

<http://ensani.ir/file/download/article/20101025135918>

— دوستدار، رضا. (۱۳۹۸). راهبردهای ارتقای سرمایه اجتماعی پلیس. *فصلنامه انتظام اجتماعی*، ۱۱(۳)، ۹۳-۱۱۸. قابل بازیابی از:

http://sopra.jrl.police.ir/article_92943.html

— دوستدار، رضا؛ غفاری، غلامرضا؛ آب نیکی، حسن و عبدی، توحید. (1595). تبیین نظری سرمایه اجتماعی پلیس؛ تلاش برای مفهوم‌سازی. *پژوهشنامه نظم و امنیت انتظامی*، 9(33)، 75-108. قابل بازیابی از:

http://osra.jrl.police.ir/article_9861.html

- رجبی فرجاد، حاجیه. (1595). مقوله‌بندی اهمیت مؤلفه‌های سبک زندگی در احساس امنیت شهروندان. *فصلنامه پژوهش‌های اطلاعاتی و جنایی*، 11(4)، 9-32. قابل بازیابی از:
http://icra.jrl.police.ir/article_18190.html
- زارع شاه‌آبادی، اکبر و ترکان، رحمت‌الله. (۱۳۹۰). بررسی عوامل مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی در بین شهروندان شهر یزد. *فصلنامه نظم و امنیت انتظامی*، ۴(۱۴)، ۱۳۳-۱۵۶. قابل بازیابی از:
http://osra.jrl.police.ir/article_9762.html
- سالیانه، محمدعلی و باران‌چشمه، مهرعلی. (1585). *آمادگی جسمانی*. تهران: رایحه عترت.
- طاهری، زهرا؛ ربانی، رسول و ادیبی سده، مهدی. (۱۳۹۱). رابطه نقش پلیس و احساس امنیت در شهر اصفهان سال ۱۳۸۸. *پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی*، ۱(۱)، ۲۱-۳۸. قابل بازیابی از:
https://ssoss.ui.ac.ir/article_17056.html
- غفاری، غلامرضا. (1390). *سرمایه اجتماعی و امنیت انتظامی*. تهران: سازمان مطالعات و تحقیقات فراجا.
- فکوریان، علی؛ آذربایجانی، محمدعلی و پیری، مقصود. (1391). تأثیر یک دوره تمرین منتخب نظامی بر آمادگی جسمانی، شاخص توده بدنی، سلامت روانی و خلق‌وخوی دانشجویان افسری. *مجله دانشگاه علوم پزشکی ارتش جمهوری اسلامی ایران*، 10(1)، 17-27. قابل بازیابی از:
<http://eprints.ajajums.ac.ir/1367>
- قادری، جعفر علی. (1390). شناسایی راه‌های توسعه ورزش دفاع شخصی در نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران. پایان‌نامه دوره کارشناسی ارشد فرماندهی و مدیریت انتظامی. دانشگاه علوم انتظامی امین.
- قادری، جعفر علی؛ غفوری، فرزاد؛ هنری، حبیب و محمدی‌مقدم، یوسف. (1388). *الگوی راهبردی توسعه ورزش در نیروی انتظامی*. *فصلنامه علمی پژوهش‌های مدیریت انتظامی*، 15(1)، صص 33-73. قابل بازیابی از:

<https://zaya.io/wr221>

- محمدیان، اسدالله (1396). نقش یادگیری فنون دفاع شخصی در موفقیت مأموریت‌های فراجا. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه علوم انتظامی امین.
- نایب‌پور، محمد؛ ویسیان، محمد؛ اصغری، آزاد و محمدی حمیدی، سمیه. (1393). نقش پلیس در احساس امنیت اجتماعی پایدار (مطالعه موردی: شهر دهگلان). *پژوهشنامه جغرافیای انتظامی*، 2(8)، 77-96. قابل بازیابی از: http://pogra.jrl.police.ir/article_9664.html
- نظری منظم، مهدی. (1379). *آموزش دفاع شخصی*. تهران: انتشارات رها.
- هاشمیان‌فر، سیدعلی و کشاورز، زهراسادات. (۱۳۹۱). بررسی جامعه‌شناختی گستره احساس امنیت اجتماعی در شهر اصفهان. *پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی*، ۱(۳)، ۳۹-۶۲. قابل بازیابی از: https://ssoss.ui.ac.ir/article_17071.html
- Böhlke, N. (2006). *Benchmarking of Elite Sport Systems. Loughborough University* (Doctoral dissertation, PhD Dissertation).
- Buzan, B. & Weaver, O. (2018). Liberalism and security: the contradictions of the liberal leviathan. Copenhagen peace research instate (COPRI) working papers. Retrieved from: <https://b2n.ir/891892>
- Guba, E. G., & Lincoln, Y. S. (1981). Effective evaluation: Improving the usefulness of evaluation results through responsive and naturalistic approaches. Jossey-Bass. Retrieved from: <https://psycnet.apa.org/record/1992-97542-000>
- Jackson, J., & Bradford, B. (2010). What is Trust and Confidence in the Police?. *Policing: A journal of policy and practice*, 4(3), 241-248. Retrieved from: <https://academic.oup.com/policing/article-abstract/4/3/241/1467577>
- Jones, R. (2019). *Security, Strategy, and Critical Theory*. London: Lynne Rienner Publications. Retrieved from: <https://b2n.ir/949190>

- Maleki, B., Sanei, S., Borhani, H., & Ghavami, A. (2012). Effect of military training on personality traits of military students. *J Mil Med*, 13(4), 195-200. Retrieved from: http://militarymedj.ir/browse.php?a_code=A-10-696-1&slc_lang=en&sid=1&ftxt=1
- Min Chen, C., Tau Lee, H., Hua Chen, S., & Hsien Tsai, T. (2014). The police service quality in rural Taiwan: A comparative analysis of perceptions and satisfaction between police staff and citizens. *Policing: An International Journal of Police Strategies & Management*, 37(3), 521-542. Retrieved from: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/PIJPSM-08-2012-0086/full/html>
- Sotiriadou, P. (2013). Sport development planning: The sunny golf club. *Sport Management Review*, 16(4), 514-523. Retrieved from: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1016/j.smr.2012.09.002>
- Wijk, J. (2001). Physical culture, sports, and military preparedness: on the upswing in physical education and public health in Sweden during World War II. *Historisk tidskrift (Stockholm, Sweden)*, (4), 655-686. Retrieved from: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/18163281/>

پروشکاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی